

Asia: VN/1084/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksesi eduskunnalla laiksi nimikirjalain kumoamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Esityksen luku 1. Asian tausta ja valmistelu.

Anna lausunto tai kommentoi tähän esityksen lukua 1.

-

Esityksen luku 2. Nykytila ja sen arviointi. Anna lausunto tai kommentoi tähän

Esityksen kappaletta 2.1. Nykytila

-

Esityksen kappaleen 2.2. Nykytilan arviointi alun yleistä arviota

-

**Tehtävää ja työhistoriaa koskeva tiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat**

-

**Koulutus- ja tutkintotiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön
perusteella käsiteltävät asiat**

-

**Kansalaisuutta koskeva tieto -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön
perusteella käsiteltävät asiat**

-

**Virantoimituksen ja työnteon keskeytystä koskevat tiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi /
Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat**

-

Asevelvollisuutta koskevat tiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Rangaistustiedot -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Palkkatiedon julkisuus -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön perusteella käsiteltävät asiat

-

Velvollisuus osoittaa tietojen paikkansapitävyys -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Nimikirjatietojen siirtäminen -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Luovuttaminen ulkopuoliselle- ja tietojen luovuttamistapa -osioota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Nimikirjanotteen merkitys rekrytoinnissa -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Henkilötietojen hallinta -osiota kappaleessa 2.2. Nykytilan arviointi / Nimikirjalainsäädännön tiedonkäsittelyä koskevien säännösten arviointia

-

Esityksen luku 3. Tavoitteet

Anna lausunto tai kommentoi esityksen tavoitteita

-

Esityksen luku 4. Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Anna lausunto tai kommentoi esityksen kappaleita 4.1. Keskeiset säädösehdotukset ja/tai 4.2. Pääasialliset ehdotukset

4.2 Pääasialliset ehdotukset

Pidämme palkkatiedon julkisuutta koskevaa ehdotusta asianmukaisena ja kannatettavana. Perustuslakivaliokunta on viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia säädettäessä todennut, ettei palkkaustietoihin kytkeydy sellaista vahvaa yksityisyyden suojaamaa intressiä, etteivät ne voisi olla avoimia (PeVL 43/1998, s. 7–8). Palkkatietojen on oltava julkisia myös sen takia, että havaittaisiin palkkasyrjintä ja perusteettomat palkkaerot ja voitaisiin ryhtyä niitä selvittämään ja poistamaan.

Valmisteilla olevan palkka-avoimuusdirektiivin (COM (2021) 93 final, palkka-avoimuusdirektiivi) seitsemännessä johdantokappaleessa viitataan Euroopan komission vuonna 2020 tekemään arviointiin, jonka mukaan samapalkkaisuuden toteuttamista hankaloittavat palkkausjärjestelmien huono läpinäkyvyys, samanarvoisen työn käsitettä koskeva oikeusvarmuuden puute ja palkkasyrjinnän uhrien kohtaamat menettelylliset esteet. Työntekijöillä ei direktiiviehdotuksen mukaan ole riittävästi tietoa etenkin samaa tai samanarvoista työtä tekevien työntekijäryhmien palkkatasosta. Komission arvioinnin mukaan läpinäkyvyyden lisääminen voi auttaa paljastamaan organisaation palkkausjärjestelmään sisältyvää sukupuolten eriarvoista kohtelua ja syrjintää. Läpinäkyvyys mahdollistaisi sen, että työntekijät, työnantajat ja työmarkkinaosapuolet voisivat ryhtyä asianmukaisiin toimiin samapalkkaisuuden toteuttamiseksi.

Tällä hetkellä on valmisteilla naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta koskeva hallituksen esitys, jolla on tarkoitus toteuttaa pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman palkka-avoimuuden lisäämistä koskevaa kirjausta (naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta koskeva hallituksen esitysluonnos. Lausuntopalvelu). Suomessa sukupuolten keskimääräinen palkkaero on noin 16,6 %. Tilastokeskuksen tekemän selvityksen mukaan vuonna 2021 julkisella sektorilla ero samassa ammatissa oli kokonaisansioissa 2,0 % ja säännöllisen työajan ansioissa 1,5 % (Tilastokeskuksen palkkarakennetilasto 2019). Palkkasyrjintä ei kuitenkaan koske vain sukupuolia. Myös esimerkiksi ulkomaalaisten työntekijöiden peruspalkassa ja lisissä on havainnut paljon puutteita. (Ulkomaisten työvoiman käytön valvonta vuonna 2021. Raportti). Tarvitaan tämän vuoksi laajaa palkka-avoimuutta palkkatasa-arvon edistämiseksi ja palkkasyrjinnän poistamiseksi. Palkkojen julkisuus on tässä hyvä keino. Palkkojen on julkisella sektorilla oltava avoimia.

Esityksen luku 5. Muut toteuttamisvaihtoehdot

Anna lausunto tai kommentoi esityksen kappaleita 5.1. Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset ja/tai 5.2. Ulkomaiden lainsäädäntö

-

Esityksen luku 7 ja lakiehdotukset 1-6

Anna lausunto tai kommentoi yleisesti ehdotuksia lakiehdotuksista

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 1 Nimikirjalain kumoamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.1.

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 2 Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.2

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 3 Turvallisuusselvityslain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.3

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 4 Terveystieteiden ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.4

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 5 Sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.5

-

Anna lausunto tai kommentoi lakiehdotusta 6 Eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta ja sen perusteluita kappaleessa 7.6

-

Esityksen luku 11. Suhde perustuslakiin ja säätämisyhteistyö

Annan lausunto tai kommentoi esityksen luvussa 11 esitettyä

Esityksessä olisi hyvä tarkastella myös palkkatietojen avoimuuden suhdetta Euroopan unionin yleiseen tietosuojasetukseen. Palkkatieto on henkilötieto. Se ei kuitenkaan ole asetuksen 9 artiklassa tarkoitettu arkaluontoinen tieto.

Asetuksen neljännen perustelukohdan mukaan oikeus henkilötietojen suojaan ei ole absoluuttinen. Oikeutta henkilötietojen suojaan on tarkasteltava suhteessa sen tehtävään yhteiskunnassa ja sen on suhteellisuusperiaatteen mukaisesti oltava oikeassa suhteessa muihin perusoikeuksiin. Näihin muihin perusoikeuksiin kuuluu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 23 artiklan 1 kohdassa vahvistettu naisten ja miesten välinen tasa-arvo, johon kuuluu myös palkkauksellinen tasa-arvo.

Yleisen tietosuojasetuksen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 23 artiklan suhteessa on olennaista, että mikään asetuksessa ei osoita tarkoitusta estää palkka-avoimuuden lisäämistä, kunhan muutoin noudatetaan tietosuojasetusta. Samaan lopputulokseen on tultava perusoikeuskirjan 8 artiklan 1 kohdan henkilötietojen suojan ja 23 artiklan yhteensovittamisessa.

Muut huomiot

Anna lausunto tai kommentoi esitystä tähän

-

Latvatalo Eveliina
SAK ry - Työehdot-osasto lakimies Anu-Tuija Lehto